

**ПАСТЕРСЬКИЙ ЛИСТ БЛАЖЕННІШОГО СВЯТОСЛАВА
ДО ДУХОВЕНСТВА, МОНАШЕСТВА І УСІХ ВІРНИХ
УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛІЦЬКОЇ ЦЕРКВИ**

**«ЖИВА ПАРАФІЯ – МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ З ЖИВИМ
ХРИСТОМ»**

перемінити, очистити і скріпити Божою любов'ю! Запрошую усіх – мирян, богопосвячених осіб і духовенство – до оновлення нашого церковного буття на рідних землях і на поселеннях. Скріплені Божою благодаттю та довірою до Його Святого Провидіння, яке впродовж віків провадить нашу Церкву, берімося до праці!

Поручаю всіх вас, дорогі у Христі, материнському заступництву Пресвятої Богородиці. Вона, наша Небесна Ненька, нехай провадить нас до свого Божественного Сина! Нехай моляться за нас святі покровителі української землі, а особливо – блаженні новомученики минулого століття. Вони ціною важких страждань, а часто найвищою жертвою власного життя, робили нашу катакомбну Церкву справді живою і життєдайною. Їхній приклад і їхнє заступництво нехай будуть для нас знаком надії та запорукою Господнього благословення у нашій праці.

Благословення Господнє на Вас!

+ СВЯТОСЛАВ

*Дано у Києві,
при Патріаршому соборі Воскресіння Христового,
02 грудня 2011 року Божого*

**ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ БЛАЖЕННІШОГО СВЯТОСЛАВА
ДО ДУХОВЕНСТВА, МОНАШЕСТВА І УСІХ ВІРНИХ
УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ
«ЖИВА ПАРАФІЯ – МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ З ЖИВИМ
ХРИСТОМ»**

Дорогі у Христі!

Вступ

Господь наш Ісус Христос перед вознесінням на небо звернувся до своїх учнів із закликом: «Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа; навчаючи їх берегти все, що я вам заповідав. Отож я з вами по всі дні аж до кінця віку» (Мт. 28, 18–20). Цей заклик Христа звіщати Добру Новину стосується не лише перших Христових учнів – апостолів, він зобов'язує Церкву в усі часи, аж до кінця віків. Українська Греко-Католицька Церква, здійснюючи це доручення Божественного Спасителя, п'ять років тому вустами єпископів Священного Синоду окреслила мету свого служіння як «Святість об'єднаного Божого люду». Святість – це Божий дар, покликання кожного християнина. «Це ж саме воля Божа: освячення ваше», – нагадує св. Павло в Посланні до солунян (1 Сол. 4, 2).

Місцем, де найчастіше зароджується, зростає і дозріває святість християнина, є парафія. Тому Синод Єпископів УГКЦ 2011 року, бажаючи духовного відновлення всієї нашої Церкви, звернув особливу увагу на парафію – основну частку Божого люду, яка під проводом єпископа як свого отця і вчителя віри, змагає до святості. Програма, що її затвердив Священний Синод, називається «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом». Завданням цієї душпастирської програми є допомогти всім вірним нашої Церкви навчитися «жити на вподобу Богові» (1 Сол. 4, 1), щоб таким чином зростати у святості і в єдності в Ісусі Христі.

Над основними складовими елементами живої

парафії хотів би я застановитися в цьому Пастирському посланні.

Боже Слово

«Слово Христове нехай у вас перебуває щедро: навчайтесь у всякій мудрості й напоумляйте одні одних», – настановляє нас св. Павло в Посланні до колосян (Кол. 3, 16). Через Боже Слово ми пізнаємо Христа, зустрічаємося з Ним і входимо у живі відносини з Ним. «Незнання Святого Письма – це незнання Христа», – казав св. Єронім. Ми хочемо в наших парафіях наслідувати перших християн, щоб Слово Боже стало основою нашого церковного, парафіяльного, родинного, суспільного і особистого буття. Наполегливо заохочую душпастирів до належної підготовки проповіді на основі проголошеного Божого Слова, так щоб це Слово ставало «живим і діяльним» в житті ваших парафіян, здатним кормити їх, давати їм відповіді на актуальні проблеми сьогодення та надихати їх на служіння.

Боже Слово має принести видимі плоди у нашому щоденному житті, бо лише ті, хто це Слово зберігає, тобто виконує, назвуться блаженними у Господа (пор. Лк. 11, 28). У наших парафіях не повинно бути жодної родини, яка б не мала Біблії. Всіх вірних закликаю до щоденного читання Святого Письма, найкраще – через участь у біблійних гуртках при парафії та через молитовне читання вдома. Ще одною незамінною книжкою для нашого духовного зростання має стати нещодавно проголошений Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха» як підручник віри для всіх вірних нашої Церкви – дітей, молоді й дорослих. Митрополит Андрей (Шептицький) називав Катехизм фундаментом християнського життя.

При цій нагоді прагну підкреслити, що кожен віруючий має обов'язок щоразу глибше пізнавати правди святої віри протягом усього свого життя, а духовенство не має права уникати обов'язку навчати віри своїх вірних не лише проповіддю, але й катехитичним служінням. Коли йдеться про катехизацію, то в нашому розумінні – це постійний процес входження в таїнство Церкви, який

горнулися люди та знаходили покріплення і силу, любов і благодать, одне слово – спасіння.

Повертаючись до Господнього заклику, яким ми починали це Послання, зауважимо: Ісус Христос навчає нас, що маємо бути готовими свідчити про Нього не лише своїм життям, а й словом. Сьогодні нерідко трапляється, що християни соромляться визнати свою віру, приховують її мовчанкою і пасивністю там, де треба відважно боронити Христову Церкву та стати на захист прав і гідності людини. Наші душпастирські ініціативи, катехизація, Богослужіння, читання Слова Божого тощо мають зробити нас стійкими й непохитними у вірі, а також завжди готовими «дати відповідь кожному, хто у нас вимагає справоздання про нашу надію» (пор. 1 Пет. 3, 15).

З особливим визнанням і подякою хотів би згадати сьогодні тих священиків та богопосвячених осіб, які, керуючись місійним духом, несуть духовну опіку нашим вірним поза межами матірньої землі, зокрема емігрантам, як рівно ж тих, хто звіщає Боже Слово в'язням, військовослужбовцям та усім, котрі ще не пізнали і не зустріли Христа. Вся Церква повинна підтримувати їх та молитися за силу Духа для них у цьому важливому служінні.

Дорогі у Христі! Слухаючи чи читаючи ці рядки, не один з вас, можливо, подумав: хто ж має здійснювати ці такі важливі й потрібні завдання? Хто повинен подбати про те, щоб наші парафії були справді живими? Може, єпископ? Може, наш парох разом з іншими душпастирями? Може, ще трохи катехити чи богопосвячені особи, якщо їхній монастир знаходиться на території парафії? Відповідь на ці запитання проста: за оживлення парафії несе відповідальність кожен із нас. Заповіді Христові стосуються всіх без винятку вірних. Всі ми творимо Єдину, Святу, Соборну і Апостольську Церкву. Тому всі маємо бути «живими каменями» у будівлі нашої парафії, яка є втіленням цієї Церкви в нашій місцевості.

Тому закликаю вас усіх: відчиніть двері своїх душ і домівок Христові, дозвольте Його Святому Духові вас

з наступником апостола Петра – Святішим Отцем, з ієрархією нашої Церкви, з місцевими єпископами та душпастирями, які діють від їхнього імені.

Парафія є спільнотою спільнот. У ній існують різні молитовні групи, братства та молодіжні організації. Всі вони покликані укріплювати єдність і любов між членами парафіяльної спільноти. Підтримуючи одні одних молитвою, обмінюючись Божими дарами та співпрацюючи в душі Христового служіння, зможемо втілювати у життя синодальну програму «Святість об'єднаного люду Божого».

Ми не можемо бути байдужими до того, що діти Володимирового Хрещення нині поділені й відчужені між собою. Христос на Тайній вечері молився до Отця Небесного за своїх учнів, «щоб усі були одно» (Ів. 17, 21). У світлі цих Христових слів нині бажаю широко попросити вас усіх: молімося за єдність Церкви, молімося за поєднання усіх Церков київської традиції, а насамперед, у душі Христової любові намагаймося уникати будь-яких висловів чи дій, які могли б завдати шкоди нашим братам і сестрам у Христі чи образити їх. Хоч часом ми самі стаємо об'єктами наруги і утисків, не піддаваймося спокусі відповідати злом на зло. Для нас нехай стане заповітом молитва Христа за своїх кривдників і повчання апостола народів: «Не дозволяй, щоб зло тебе перемогло, але перемагай зло добром» (Рим. 12, 21).

Місійний дух парафіяльної спільноти

Ісус Христос сказав до своїх учнів: «Ви – сіль землі... Ви – світло світу» (Мт. 5, 13–14), – і тим самим закликав нас виходити за межі нашої церковної спільноти, щоб нести у світ Христову науку, щоб перемінювати світ Христовим Духом. Відновлена Святим Духом церковна спільнота самим своїм буттям стає живою проповіддю Христа, присутнього у ній. Тут доречно згадати один із улюблених висловів блаженного Папи Івана XXIII, що «парафія – це "криниця посеред села", до якої усі приходять, щоб втамувати спрагу». Бажаємо, щоб наші парафії ставали такими духовними криницями, щоб до них

стосується не лише дітей, які готуються до прийняття Святих Таїнств. Постійна і безперервна у віковому сенсі катехизація дітей, молоді, дорослих і старших – необхідна умова живої парафії. Наостанок підкреслюю, що так само як і Святе Письмо, Катехизм нашої Церкви має бути настільною книгою кожного члена наших спільнот, оскільки він є дуже цінною допомогою для правильного розуміння і читання Божого Слова.

Святі Таїнства і молитва

Боже Слово є основою християнського життя, а його джерелом і водночас вершиною – Пресвята Євхаристія. Зібрана на Божественній Літургії парафіяльна громада єднається зі своїм невидимим Головою – Христом, і з усіма святими й ангелами, творячи в такий спосіб таїнственне єднання неба й землі, дочасності й вічності. Служба Божа, яку законно поставлений священник служить у єдності та від імені свого єпископа, є також часом будівництва Церкви – Тіла Христового, Головою якого є сам Господь. Немає ціннішого моменту в нашому земному житті, як Служба Божа. Тому свята неділя, день Господній, має бути в пошані кожного християнина, а участь у Святій Літургії повинна вважатися не обов'язком, що його мусимо виконати з наказу Церкви, натомість прийняттям дару від самого нашого Господа, який прагне зустрітися з нами, щоб наповнити нас своєю благодаттю і любов'ю. «Не можемо жити без неділі!» – заявляли християни перших століть і радше йшли на мученицьку смерть, ніж погоджувалися під тиском поган працювати в неділю. Це гасло мусимо зробити своїм і ми, християни XXI століття, та наполегливо оберігати святість і недоторканність дня Господнього.

Члени живої парафії беруть живу участь у Святих Таїнствах, регулярно, по змозі навіть щодня, збираються на Богослужіння, щоб прославити Небесного Отця, щоби часто сповідатися і приймати Святе Причастя. У живій парафії прицерковні організації поєднують свою діяльність з молитвою, черпаючи з неї силу і натхнення. Не менш важливою є також наша приватна молитва – особиста і родинна, яка слугує продовженням церковної літургійної

молитви. Наші парафії, а в них наші сім'ї мають знову стати школою молитви для всіх вірних.

Служіння ближньому

Ще одним важливим елементом, який виражає внутрішню природу Церкви та виявляє, наскільки живою є та чи інша парафія, – це дияконія, або служіння любові чи «харитативна діяльність». Це служіння ближньому впливає з нашого закорінення в Христі. Діяльна любов ближнього є покликанням і завданням кожного без винятку християнина. Лише віра, чинна любов'ю, провадить до спасіння (пор. Гал. 5, 6). Натомість віра без діл – мертва (пор. Як. 2, 26). «Усе, що ви зробили одному з моїх братів найменших, ви мені зробили» (Мт. 25, 40), – каже Господь Ісус.

Погляньмо навколо себе: скільки у світі є нещастя і убогості, самотності і смутку, болю і страждання! Всі ці прикрі явища нашого земного життя – це для нас запрошення до чинної любові, яка є виявом живої віри. Господь хоче відкрити наші очі на нужду світу, щоб ми навчилися по-справжньому любити і виявляли нашим ближнім Божу любов – увагою до них, сердечним співчуттям, підтримкою, словом потіхи і розради, а головню, ділами милосердя. Лише тоді зможемо вважатися живими християнами, а наші парафії стануть місцем, де піклуються про сироту, заступаються за вдову, допомагають убогому і розділяють страждання із хворими. Так об'являтимемо світові материнське обличчя Церкви та станемо живим знаком присутності Бога серед людей, згідно зі словами св. Августина: «Якщо бачиш любов, бачиш Пресвяту Трійцю».

Провід

Парафія – це спільнота вірних, які під проводом єпископа з душпастирями здійснюють своє покликання до єднання з Богом-Отцем через Господа Ісуса Христа у Святому Дусі. Господь Ісус безнастанно діє в наших спільнотах через Святого Духа, посилаючи Його дари на розбудову і зростання свого Тіла. Святий Павло навчає про це так: «І він [Христос] сам настановив одних апостолами,

інших – пророками, ще інших – євангелистами і пастирями, і вчителями, для вдосконалення святих на діло служби, на будовання Христового тіла, аж поки ми всі не дійдемо до єдності в вірі й до повного спізнання Божого Сина, до звершености мужа, до міри повного зросту повноти Христа» (Еф. 4, 11–13). Церковний провід парафіяльної спільноти звершується під проводом єпископа як голови і отця. А кожна парафія має бути організованою спільнотою, в якій під опікою свого пароха та у співпраці з ним кожен служить іншому тим даром, що його дістав від Господа.

Отже, церковний провід не є виконанням певного адміністративного уряду, а передусім – служінням Богові та ближньому. На практиці це означає, що в живій парафії має бути діяльною парафіяльна і душпастирська рада. Окрім цього, в парафії слід мати добре сформованих і зрілих співпрацівників священника, які допомагатимуть йому провадити катехитичні школи, церковні братства, благодійні заклади, молодіжні організації і молитовні групи. Одним із найважливіших обов'язків проводу парафіяльної спільноти є розпізнавання Божої волі та пошуки найкращих способів втілення її в життя.

Плекання і служіння єдності

Діяння святих апостолів показують глибоку єдність, яка існувала між членами першої спільноти Христових учнів: «Громада вірних мала одне серце й одну душу, і ні один не називав своїм щось з того, що кому належало, але все в них було спільне» (4, 32). Цей духовний стан першої християнської спільноти можна виразити словом «сопричастя/койнонія», що вказує на єдність, згоду та співжиття. Бути Церквою – це перебувати в сопричасті Святого Духа, в благодаті Господа Ісуса і в любові Бога-Отця. Єдність Церкви є, такими чином, іконою єдності осіб Пресвятої Трійці. Ця єдність проявляється на різних рівнях: на рівні Вселенської і помісної Церкви, єпархії та окремої парафії. Трапляється, що через нашу неміч і гріховність ми не віддзеркалюємо цієї єдності. Будучи свідомими цього, всі ми маємо цінувати і плекати її, зберігаючи повне сопричастя